

Helyi lehetőségek a közösségi energiában

Milyen mozgásteret lehet egy önkormányzatnak a jelenlegi strukturális keretek között?

Szerzők: Gelencsér Dávid, Szöllőssy Anita

Közreműködők: Úr Eszter, Sáfián-Farkas Fanni

2026. március

Vezetői összefoglaló

2025-ben egy átfogó kutatást végeztünk arról, hogy milyen mozgástere van az önkormányzatoknak a közösségi energia területén. Az eredmények alapján megállapítottunk olyan beavatkozási pontokat, ahol jelentős eredményeket lehet elérni a strukturális problémák ellenére is. Az energiaátmenet sikeressége az önkormányzatok és a lakosság szoros együttműködésén múlik, ahol a közös érdekek szerveződő partnerség, a párbeszéd és a kölcsönös támogatás van a középpontban.

- **Az energiahatékonyság kulcsterület: nem csak klímapolitikai, hanem alapvető költségvetési tényező,** különösen a 2022-es energiaválság óta. Már olyan egyszerű lépések, mint az energiaszerződések áttekintése vagy az alapvető energiamenedzsment is érdemi eredményeket hozhatnak. Hosszabb távon elengedhetetlen az önkormányzati épületállomány korszerűsítése, különös tekintettel a bérlakásokra, valamint az átgondolt stratégiák kialakítása. Nagyobb településeken a dedikált energiamenedzsment, a kisebb, kapacitáshiánnyal érintetteken egy közös szakértői hálózat (pl. járási energetikus) járulhat hozzá a célokhoz.
- **A részvételiség növelése és a szemléletformálás elengedhetetlen az igazságos átmenethez,** ugyanakkor ez a terület jelenleg alulfejlett. Az energiahatékonysági beruházások sok esetben pont az energiaszegénységben élőkhez nem jutottak el. A lakossági energiatudatosság növeléséhez pedig kiemelten fontos, hogy az önkormányzat aktívan szerepet vállaljon, legyen felelőssége a folyamatban, és mutasson jó példát. A lakossággal közös hang megtalálásához az informális- és formális egyeztetések mind hozzátehetnek, akár egy civil szervezet bevonásával. Különösen fontos a társasházak bevonása, ahol az energetikai fejlesztések csak közösségi együttműködéssel valósíthatók meg.

- **Az önkormányzatoknak hosszú távú energiastratégiákat érdemes kialakítaniuk a jelenlegi pályázatorientáltsággal szemben.** Az átgondolt stratégiák a helyi prioritásokra épülnek, a közösséget aktívan bevonják, és egyértelmű keretet adnak a fenntartható, társadalmilag megalapozott energiaátmenet eléréséhez.
- **Ne tegyünk egyenlőségjelet a közösségi energia és az energiamegosztás közé! Kezdjük kicsiben!** Az üzleti modellek közül jelenleg a kisebb léptékű, előkészítő megoldások – például közösségi kiserőművek vagy energiahatékonysági programok – tekinthetők reálisnak, míg a megosztás és a közösségi távhő jelenleg erős szabályozási korlátokba ütközik.

A legnagyobb előrelépés nem a komplex üzleti modellek azonnali megvalósításában rejlik, hanem az alapok tudatos és következetes kiépítésében. Az energiahatékonyság javítása, a helyi kapacitások megerősítése és a lakossági együttműködés kiépítése olyan stabil alapot teremthet, amelyre a jövőben – kedvezőbb szabályozási környezet mellett – már biztonsággal építhetők összetettebb megoldások. **Azok az önkormányzatok, amelyek időben elkezdik a felkészülést, hosszú távon pénzügyileg stabilabbá, fenntarthatóbbá válhatnak, miközben szoros, együttműködésre alapuló kapcsolatot alakíthatnak ki a helyi közösséggel**

Bevezető gondolatok

2025 januárjában egy olyan hosszú távú projektbe kezdtünk, aminek első lépésként egy átfogó kutatás¹ keretében elkezdtek felmérni a magyarországi kezdeményezések, elsősorban önkormányzatok motivációit és lehetőségeit a helyi energiaügyek innovatív kezelésének, energiaközösségek kialakításának kapcsán, kiemelt hangsúlyt fektetve az önkormányzati és lakossági együttműködések feltárására. Célunk az volt, hogy információt szerezzünk arról, hogy hogyan alakulnak ma Magyarországon a közösségi energiához kötődő alulról jövő, illetve önkormányzati kezdeményezések az energiagazdálkodás területén, és hogy megtaláljuk azokat a kritikus pontokat, ahol célzott szakmai támogatásra lehet szükségük.

Olyan kezdeményezéseket és településeket kerestünk fel, akik már aktívan gondolkoznak saját energiagazdálkodási megoldásaikon, nyitottak az innovációra a megújuló energiatermelés és energiahatékonyság területén, szeretnének energiaközösséget kialakítani és esetleg már példát is nyújthatnak más kezdeményezések számára.

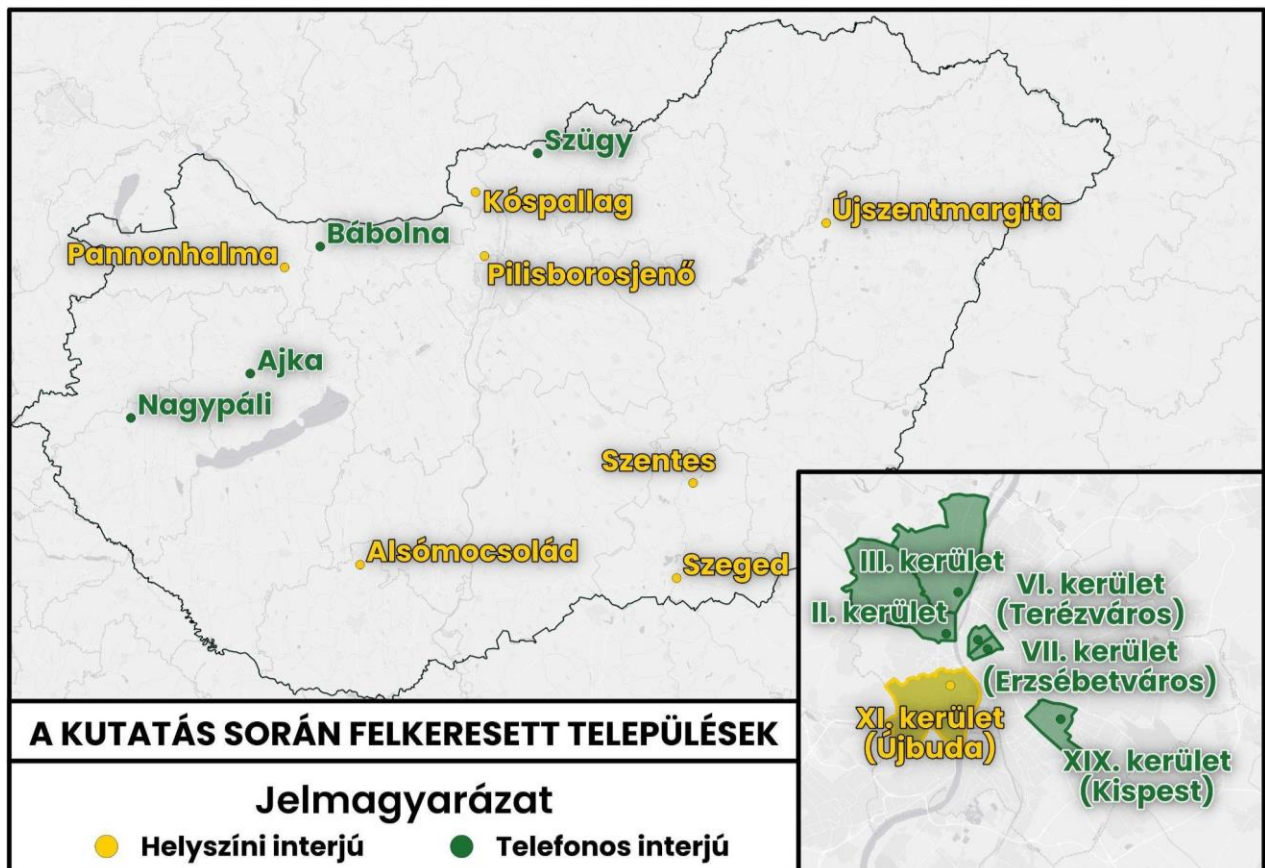
Kutatásunk eredménye egy igen nagy problémahalmaz lett, amit igyekeztünk rendszerbe szervezni annak mentén, hogy mik azok a strukturális, országos problémák, amelyek kapcsán elsősorban érdekérvényesítő munkát tudunk végezni; illetve azonosítottuk azokat a helyi szintű kérdéseket, amelyek az önkormányzati kompetencia határain belül meghozott döntésekkel és személyre szabott tanácsadással, műhelymunkával feloldhatóak. Az országos szintű kérdéseknél olyan témákat vizsgáltunk meg, mint az energiamegosztás nehézségei, illetve rezsicsökkentéssel kapcsolatos problémák. A helyi

¹ 2025 tavaszán 17 interjút készítettünk, amit 7 személyes megbeszélés, találkozó is követett, ezek különböző formákban valósultak meg. A kutatási irányt folytatva volt, ahol készítettünk személyes mélyinterjúkat, illetve terep bejárást tartottunk. Volt, ahol már elindult egy tanácsadási, egyeztetési folyamat, illetve olyan eset is előfordult, ahol részvételi műhelymunkát szerveztünk.

kérdéseknél vizsgáltuk az energiahatékonyság, a hosszú távú stratégiai tervezés, illetve a lakossági bevonás, társadalmi kooperáció témaköreit. Ezek mellett kitértünk a véleményünk szerint kulcsfontosságú üzleti modell lehetőségekre is.

Jelen anyag azt a célt szolgálja, hogy a feltárt problémákra adható megoldási lehetőségeket csoportosítva szemléltessük, ezzel is támogatva az önkormányzati és lakossági együttműködések fejlődését.

Energiahatékonyság

Kutatásunk során a legtöbbet felmerült kérdések, ötletek elsősorban az energiahatékonyság témájához kapcsolódtak. Nem meglepő, hiszen az energiahatékonyság javítása az önkormányzatok számára nemcsak klímapolitikai, hanem kifejezett költségvetési kérdés is.

Ráadásul, 2022-től az önkormányzatok, akik addig a lakossághoz hasonlóan csökkentett áron jutottak energiához, egyik pillanatról a másikra piaci áron kényszerültek beszerezni azt. A majdnem egy évtizedig tartó kedvezményes helyzet megszűnése az energiaválsággal kombinálva számos települést érintett váratlanul (pl. Szegednél az éves rezsiköltség 252,5 millió forintról 2,4 milliárdra emelkedett), ez pedig közintézmények (pl. iskolák, könyvtárak, uszodák, stb.) ideiglenes bezárásához vezetett. A hirtelen árnövekedésre egyetlen önkormányzat költségvetése sem volt felkészülve, de azokon a településeken sokkal könnyebb helyzetben voltak, ahol az önkormányzati tulajdonban lévő épületeknél már megtörtént az az energetikai korszerűsítés, ami ellenállóbbá tette őket egy ilyen helyzetben. A növekvő energiaköltségek különösen a kisebb településeket hozzák nehéz helyzetbe, ahol sok esetben már az intézmények alapvető üzemeltetése is kihívást jelent.

Mindezek mellett fontos kiemelni, hogy az energiaközösségek által végzett lehetséges tevékenységek nem merülnek ki az energia megosztásában, sőt, az energiahatékonyság előmozdítása is lehet elsődleges profiljuk. Ez a témakör nem utolsósorban ezért is szerepel első helyen az elemzésünkben.

Önkormányzati intézmények költségeinek csökkentése

Tapasztalataink szerint a kistelepülések gyakran nem rendelkeznek elegendő szakmai kapacitással ahhoz, hogy tudatos energiahatékonysági fejlesztéseket indítsanak. Sok helyen már az is problémát okoz, hogy rendszeresen nyomon

kövessék épületeik fogyasztását, nemhogy alapjaiban változtassák meg folyamataikat.

Első lépésként már az energiaszerződések felülvizsgálata és újratárgyalása is kézzelfogható megtakarítást eredményezhet. Ezt követheti egy egyszerű, de strukturált energiamedzsent rendszer kialakítása, amely biztosítja a fogyasztási adatok rendszeres nyomon követését és így a szükséges intézkedések megalapozását. Elsőre egy jól strukturált táblázat is hatalmas előrelépés lehet, nem szükséges rögtön egy komplikált monitoring szoftvert használni. Ez mindenképpen szükséges lépés ahhoz is, hogy időben fény derüljön az esetleges üzemeltetési, műszaki problémákra.

Nagyobb településeken, kerületi szinten sok esetben szervezeti szintű változás is indokolt lehet, hiszen az energiaügyek egy kézbe szervezésével, a felelősségi körök tisztázásával hatékonyabbá tehető a tervezés, fejlesztés. Kisebb településeken pedig, hosszabb távon gondolkodva, a falugondnoki rendszer mintájára érdemes lehet számításba venni egy energetikai szakember alkalmazását, akár járási szinten, több település közös finanszírozásával vagy pályázati forrásból.

Önkormányzati bérlakások energiahatékonyságának javítása

Az önkormányzati tulajdonú lakásállomány jelentős része, tükrözve az általános helyzetet, rossz energetikai állapotban van. Számos épület vagy nem esett át korszerű felújításon, vagy a felújítás nem volt megfelelő mélységű, legnagyobb részben forráshiány miatt. Bár ez a probléma esetenként a hivatali, intézményi épületeket is érintheti, különösen súlyos az önkormányzati bérlakások esetében, mert ezekben az ingatlanokban jellemzően alacsonyabb jövedelmű, kiszolgáltatottabb háztartások élnek, akik számára az energiaköltségek aránytalanul nagy terhet jelentenek.

A beavatkozás első lépése minden esetben az energiaaudit és az arra épülő, reális és ütemezett felújítási terv elkészítése. Ehhez finanszírozási forrást jelenthet például a European City Facility (EUCF), illetve az Energiahatékonysági Kötelezettségi Rendszer (EKR), amelyek nagyban hozzájárulhatnak a felújítási tervekhez, illetve akár kisebb beruházások megvalósításához is.

Helyi lakásállomány megújítása energiahatékonysági programokkal

Tapasztalatunk szerint már számos településen elérhetőek lakosságnak szóló támogatási programok, de ezek sokszor nem kellően inkluzívak. A belépési küszöb gyakran túl magas: az adminisztratív terhek, az önerő hiánya, az előfinanszírozási kötelezettség vagy a megfelelő szakemberek hiánya akadályozza a részvételt. Pont azokhoz a háztartásokhoz nem jut el, akiknek elsődlegesen szüksége lenne erre, mint például az energiahatékonyság szempontjából rossz állapotú, nagy méretű házban egyedül maradt, sokszor nyugdíjas lakók.

A probléma feloldása egy komplex támogatási modell lehet, amely nem csupán pénzügyi forrást biztosít, hanem szakmai segítséget is nyújt a tervezésben, a pályázati folyamatban és a kivitelezés során. Ennek fontos pontja egy megbízható szakmai adatbázis kialakítása – akár közvetítő civil vagy tanácsadó szervezet bevonásával –, amely a minőség biztosításával támogatja a lakosokat. Ezt az irányt igyekezett képviselni korábban a RenoPont tanácsadó szolgálat, amely a felújítás teljes folyamatában komplex támogatást tud adni.

Közösségi energiaudvar kialakítása

Kiemelt problémaként találoztunk azzal, hogy kisebb településeken a fűtés hatékonysága és a levegőminőség javítása szintén sürgető feladat. Sok háztartás elavult, vegyes tüzelésű rendszert használ, amely hatékonyságát

tovább rontja, hogy azt gyakran nem megfelelő minőségű tüzelőanyaggal fűtik.

Ennek fokozatos átalakítására megoldást jelenthet egy közösségi energiaudvar létrehozása, ahol biztosított a megfelelő minőségű tűzifa tárolása, szárítása és akár közösségi aprítása is. A közösségi fatárolás és -feldolgozás nemcsak a hatékonyságot növeli, de nagyban hozzájárulhat a helyi levegőminőség javításához és a lakossági költségek csökkentéséhez is.

Részvételiség, közösség

Az önkormányzati és lakossági együttműködés kulcsfontosságú az általunk ideálisnak vélt világképben. Hiszen egy új, demokratikus energiarendszer nem valósítható meg kizárólag műszaki eszközökkel; elengedhetetlen a mögötte álló közösség fejlesztése szemléletformálással és a lakossági bevonás erősítésével.

A lakosság sajátos helyzetben lévő szereplő a magyar energiapiacra a rezsicsökkentés jóvoltából, ami az energiához való hozzáférést támogatja. Habár a rezsicsökkentés mérsékelte ugyan a hazai energiaszegénységet, de nagymértékben hozzájárult az energiahatékonysági beruházások elmaradásához, így pedig az épületállomány megújulásának mértékét is lassította. Ráadásul a rezsicsökkentés nagy hiányossága, hogy nem veszi figyelembe a valóban energiaszegény háztartások igényeit, amelyek nagy része tűzifát használ a téli hónapokban, és/vagy nagyon alacsony energiahatékonyságú épületben lakik. 2022-ben ráadásul a kormányzat csökkentette a támogatásból részesedők arányát: az országos átlagfogyasztást meghaladó hányadot már a piacihoz közelebb, ún. "lakossági piaci" áron kell fizetni (ez a földgáz tekintetében nagyjából hétszeres, a villamosenergia tekintetében kétszeres árat jelent). Ez ugyan mérsékli az energiapazarlás lehetőségeit, de nem a fő okokat szünteti meg, sőt, sokszor az alacsony hatékonyságú, nagy méretű családi házak lakói kerültek nehezebb

helyzetbe, ahol pont a szegényebb vagy idősebb lakosság él. Illetve, bár kevésbé napirenden forgó téma, de a nyári félévben az egyre gyakoribb, akár kora ősszel is jelentkező hőhullámok emelhetik meg a lakások villamosenergia-fogyasztását a megnövekedett hűtési igények miatt, hiszen a korszerűtlen épületek hőség esetén is kedvezőtlenül viselkednek.

A lakossággal való kapcsolódás témakörénél is érdemes megemlíteni, hogy az energiamegosztás mellett egy energiaközösség fontos szerepet vállalhat mind az energiával kapcsolatos szemléletformálásban, mind a tanácsadásban, így igencsak releváns ennek mélyebb kibontása.

Szemléletváltás támogatása

Visszatérő téma volt kutatásunk során, hogy nagyban nehezíti az önkormányzati és lakossági együttműködést, hogy sokan nincsenek tisztában azzal, hogy mindennapi tevékenységeik milyen mértékben is járulnak hozzá a klímaváltozás hatásainak növeléséhez. Jellemző, hogy nem hatékonyan fűtik és üzemeltetik épületeiket, például alacsony hatásfokú, rossz minőségű tüzelőanyagot alkalmaznak, ami még a helyi légszennyezéshez is hozzájárul. Emellett sok esetben egyaránt igaz a helyi lakosokra és az önkormányzati dolgozókra, üzemeltetőkre az is, hogy nincsenek kellőképpen informálva arról, hogy milyen érdemi lépéseket tehetnek a változás érdekében.

A szemléletformálásban is kulcsszerepe lehet az önkormányzatnak, mind intézményeinek vezetői, mind a lakosság vonatkozásában. Jó példaként kiemelhető, hogy több településen is létezik már zöld- vagy klímareferens pozíció, amit jellemzően pályázati forrásból tudtak kialakítani. Sőt, nagyobb településeken, kerületekben már zöld- vagy energia iroda felállítására is láthatunk kezdeményezéseket. Ezek a pozíciók azért előremutatóak, mert dedikált felelőst biztosítanak a szemléletformálás folyamatában. A helyi emberekkel való kommunikációban egyébiránt a helyi civil szervezeteknek is fontos szerepe lehet, akik hidat képezhetnek az önkormányzat és lakossága

között, és hozzájárulhatnak az energiaközsségi koncepció ismertségének növeléséhez.

Emellett a konkrét, kézzelfogható projektek is támogathatják a lakossági együttműködést. Az önkormányzat oldaláról az intézményi példamutatás, mint a saját épületeik energetikai korszerűsítése, vagy az energiafogyasztási adatok átlátható kommunikálása hitelessé és kézzelfoghatóvá teszi a települési energetikai célkitűzéseket. Ezzel párhuzamosan fontos a közös felelősségvállalás ösztönzése a lakosok tájékoztatásával, illetve a helyi energia- és klímapolitikai döntésekbe való bevonással, a részvételiség erősítésével.

Részvételi technikák alkalmazása

Jelenleg sok településen nincsenek kialakult részvételi mechanizmusok, és az önkormányzatok gyakran nem is nyitottak ezek alkalmazására, mivel plusz költséget és időráfordítást igényelnek. Habár látjuk, hogy egyre gyakoribb a lakossági bevonás, főleg annak okán, hogy ez sok folyamatban már kötelesség is, ezek sokszor felszínes formát öltenek (tájékoztató fórum, egyszerű kérdőív), vagy témájukat tekintve nem a jelentős kérdéseket érintik, esetleg nem veszik kellően figyelembe a sérülékeny csoportok bevonását.

Érdekesség, hogy gyakran, főként kisebb településeken, ahol a polgármester és a képviselő-testület közvetlen kapcsolatban van a lakossággal, jellemzőek az "informális módszerek", mint például a piacon való beszélgetés a település ügyeiről. Ezek igen hasznos folyamatok, de emellett érdemes ösztönözni az aktívabb részvételt a formálisabb keretek között is, hogy a szakmaibb témák átfogóbb teret kapjanak.

Jó példa, hogy hasonlóan a zöld, klíma vagy, energia témákhoz, több településen, kerületben is látunk már kezdeményezést részvételi iroda felállítására. Ennek hiányában a részvételi folyamatok során hasznos lehet valamilyen közvetítő szervezettel, akár helyi civilekkel vagy a témával

foglalkozó szakmai tanácsadóval dolgozni, aki elősegítheti az önkormányzat és a lakosság hatékony együttműködését. Ezen a területen kiemelten érdemes – akár a már meglévő – pályázati forrásokra rátekinteni, mert azok gyakran a forrás érdemi százalékát részvételi célra, helyiekkel való együtt gondolkodásra szánják.

Társasházi kooperáció

Kutatásunk során foglalkoztunk a társasházakkal is, ahol sajátos esetek valósulnak meg az önkormányzat, vagy önkormányzati cégek és a helyi lakosság közötti együttműködésben. Számunkra azért is központi ez a kérdés, mert számos energetikai fejlesztés csak a társasházi lakók együttműködésével valósítható meg. Többek között ide tartozik a távhőrendszerek fejlesztése, hiszen új lakások, társasházak bevonása a távhővel való ellátottság alá, illetve már maga a korábban kiépített rendszer technológiai korszerűsítése is egyaránt feltételezi az ott élő társasházi lakóközösségek aktív szerepvállalását mind a felújítás, mind a rendszer üzemeltetése során. Ezen kívül pedig ne feledkezzünk meg arról, hogy remélhetőleg már a közeljövőben a társasházak is aktív szerepet vállalhatnak és vállalnak a közösségi energia kezdeményezések sorában.

Társasházakkal való kooperáció során kiemelten fontos a közös képviselővel való strukturált együttműködés, akik áthidaló kapcsolatot jelenthetnek az önkormányzat és lakossága között. Több önkormányzatnál is jellemző, hogy egyeztetéseket, képzéseket szerveznek a közös képviselők számára. Sőt, arra is láthatunk példát, hogy önkormányzati non-profit kft. keretében látnak el közös képviselői feladatokat, ami támogathatja a kijelölt fejlesztési irányok kivitelezését.

Felmerülhet egyébiránt a társasházak támogatása az önkormányzat által, akár pályázati keretek között is. Ilyen például az aktuálisan is folyó EUCF pályázatok, illetve esetleg a korábbi ütemek mintájára megvalósuló

támogatott panelprogram, ahol fontos szempontként jelenhet meg az energiahatékonysági fejlesztés mellett a közösségszervezés is.

Hosszú távú stratégiák

További fontos tapasztalatunk, hogy az önkormányzati energiapolitika egyik alapvető problémája a pályázat orientált gondolkodás, működés. Jellemző, hogy a stratégiai dokumentumok gyakran egymástól elszigetelten, különböző elvárások mentén készülnek, ami szétagolt, nehezen áttekinthető rendszert eredményez. Még abban az esetben is, ha azok gyakorlatiasak, helyi igényekre szabottak, sokszor nincs elegendő erőforrás a megvalósításukhoz.

Szükség lenne a stratégiák egyszerűsítésére és integrálására, valamint arra, hogy azok mindenképpen reális, helyi prioritásokra épüljenek. Jó példát mutatnak az egyre gyakoribbá váló, átfogó lakossági bevonással megvalósuló stratégiák, amelyekben a lakosok önkéntes részvétele segítheti a munkát, illetve növelheti a társadalmi beágyazottságot és a hosszú távú fenntarthatóságot. Kutatásunk során talákoztunk például önkormányzati, belső erőforrásból megvalósuló SECAP dokumentummal, ami nem csak lakossági egyeztetéssel valósult meg, de a lakosok önkéntes részvételt is vállaltak egy energia munkacsoportban, támogatva ezzel a szakmai munkát.

Üzleti modellek

Ahogy fent már többször említésre került, tapasztalatunk szerint az energiaközösségi működést sokszor egyértelműen azonosítják az energiamegosztással, holott egy energiaközösség más energiához kötődő tevékenységet is folytathat: fókuszálhat az energiahatékonyságra, illetve a szemléletformálásra, tanácsadásra is.

Mindemellett fontos látnunk, hogy a jelenlegi jogi keretrendszerben nincs könnyű dolga azoknak, akik egy energiaközösséget szeretnének működtetni,

sőt. Épp ezért foglalkozunk elsősorban azokkal a talán kisebbnek tűnő, előkészítő lépésekkel, amelyek megalapozzák az energiaközösségi szcénát, és olyan kezdeményezések kialakítását segítik, amelyek a megfelelő időpillanatban készen állnak majd arra, hogy komplex modellt üzemeltessenek.

Közös tulajdonú erőmű

Közösségi tulajdonú HMKE (háztartási méretű kiserőmű)

Közösségi tulajdonú HMKE esetén a napelemes rendszer telepítése jellemzően egy közösségi épületre – például iskolára, óvodára vagy kultúrházra – történik. A rendszert maga a közösség tagjai birtokolják, és az általa termelt energiát közös fogyasztásuk fedezésére használják fel. A modell előnye, hogy viszonylag egyszerűen megvalósítható és jól tervezhető, ráadásul alacsony a belépési küszöb, hiszen kisebb teljesítmény esetén (0,5 MW alatt) nem is engedélyköteles (a HMKE engedélyezettésen felül). Ugyanakkor a bruttó elszámolás bevezetése jelentősen csökkentette a bevételi lehetőségeket, így a rendszerek túlméretezése, ami a havi szaldós konstrukcióban működött, már nem kifizetődő. A jó megtérülés érdekében ezért elengedhetetlen, hogy a termelés és a fogyasztás szorosan illeszkedjen egymáshoz, emiatt érdemes nem elsősorban lakófunkciójú épületekben gondolkodni.

Budapesti példák is mutatják a modell működését: a [Jurányi Ház](#) esetében a HMKE-modell az áramszámla csökkenését eredményezte, míg a [Kazán Közösségi Házban](#) a bérlők a bevételeket az épület energetikai fejlesztésére fordítják.

Közösségi tulajdonú megújuló erőmű

Egy közösségi tulajdonú megújuló erőmű már inkább egy klasszikus kiserőmű-üzemeltetői megközelítést követ, jellemzően napelempark formájában. Ebben az esetben a termelt energia teljes egészében értékesíthető, így a beruházás

akár piaci alapon is megtérülhet. További előnye, hogy az engedélyeztetési és a banki finanszírozási keretek is jól ismertek és bevettek. Ugyanakkor több korláttal is számolni kell. Amennyiben nem banki, hanem közösségi finanszírozásból (crowdfunding) szeretnék fedezni a projektet, az jogilag bonyolult lehet, mivel ez pénzügyi szolgáltatásnak minősülhet. A hálózati csatlakozási korlátozások miatt új erőművek létesítése jelenleg erősen behatárolt, itt a gyakorlatban sokszor egy már meglévő erőmű átvétele jelenthet reális lehetőséget. Üzleti modell szempontjából ezek az erőművek lehetnek önkormányzati vagy közösségi tulajdonban is, és a megtermelt energiát a piacon vagy akár egy helyi nagyfogyasztónak (pl. egy helyi ipari üzem) értékesíthetik. A keletkező bevételekről a közösség közösen dönthet: például fordíthatják az épületek energetikai korszerűsítésére, vagy önkormányzati esetén lakossági pályázatokon keresztül vissza is juttathatják a hasznot a helyi lakosságnak.

Energiamegosztás közcélú hálózaton

Az energiamegosztás közcélú hálózaton ma egy meglehetősen bonyolultan kivitelezhető modell. Az ezzel kapcsolatos uniós irányelvet (EMD – Villamosenergia belső piaci irányelv), amely kimondja, hogy minden fogyasztót megillet a többforrású ellátás (részleges ellátás) lehetősége, 2026 júniusáig kell átültetni. A direktíva kimondja, hogy a fogyasztókat nem érheti megosztási konstrukcióban való részvételért hátrányos megkülönböztetés.

Idősoros fogyasztóknál a HMKE betáplálásának értékesítése már most is lehetséges, viszont az energiakereskedők jellemzően nem kínálnak részleges ellátási lehetőséget, főleg nem a teljes ellátáshoz hasonló áron és feltételekkel, ráadásul az egyetemes szolgáltatásból is kiesik a fogyasztó (elveszítve a rezsicsökkentett árhoz való hozzáférést). Ezt lehetne ellensúlyozni egy kedvezőbb, egyszerűsített jogszabályi háttérrel, azonban a jelenleg fennálló helyzet nem ez.

A rendszer működéséhez jelenleg komoly megkötés az almérlegkör alakítása és az energiaközösségen belül azonos kereskedő választása. Kulcsfontosságú lenne a valós idejű, negyedórás fogyasztási adatokhoz való hozzáférés, amit a [FEAK](#) (Független Energetikai Adatközpont) rendszere biztosíthatna. Ez viszont még nem áll rendelkezésre, és az adott fogyasztási ponton való adatgyűjtéshez szükséges okosmérők beszerelése is költséges. Kiemelendő továbbá, hogy jelenleg nincs arányosított rendszerhasználati-díj sem. Ennek ellenére hosszú távon ez elkerülhetetlen lesz, mert a rendszerhasználatot igazságosabban kell majd megosztani, annak függvényében, hogy ki milyen mértékben használja a hálózatot.

Ezek ismeretében az energiamegosztás mint üzleti modell nem egy vonzó konstrukció, még kizárólag önkormányzati tagok között sem. Pedig elterjedésének kizárólag szabályozási gátjai vannak, és ezek átalakítása, illetve felszámolása egy igazságosabb, rugalmasabb energiarendszer felé való elmozdulást vetíthetne előre.

Közösségi(bb) távhőszolgáltatás²

A megújulóenergia-alapú távfűtés és -hűtés az egyik legtisztább és leghatékonyabb megoldás a sűrűn lakott városi területek hőigényeinek fedezésére. Ha a távhőszolgáltatás közösségi tulajdonban van, lehetőség nyílik egy igazságosabb, megfizethetőbb és a helyi igényekre jobban optimalizált működésre. Erre számos európai példa létezik már (pl. Dánia), azonban fontos megemlíteni, hogy ezen kezdeményezések létrejöttéhez egy támogató jogi környezet szükséges, valamint a közösségi összefogás történelmi

² **Források:**

[Regionális Energiagazdasági Kutatóközpont, 2019: A jelenlegi távhőárszabályozási rendszer módosításának lehetőségei](#)

[Szolidáris Gazdaság Központ, 2025: A hazai távhőszektorban rejlő potenciál – Megújuló, önkormányzatiság, zöld átmenet](#)

hagyományai (pl. dán szövetkezetiesség) is nagy szerepet játszanak. Magyarországon a távhőszektor egy nagyon erősen szabályozott piac. Egy közösségi távhőrendszer kialakítása rendkívül költséges, működtetése bonyolult, így egyáltalán nem reális nulláról felépíteni egy hasonló projektet. Az önkormányzati tulajdonú távhőszolgáltatók közösségibbé válása, valamint a lakossági bevonás és a részvételiség növelése azonban egy járható út, és egyáltalán nem kell nagyban gondolkozni hozzá. A korábban már említett lakossági programok, az aktív szemléletformálás mind megindíthatja azt a folyamatot, ami pár év múlva akár az energiaközösséggé váláshoz vezethet. Egy távhőcég jelenléte az energiaközösségben pedig megkönnyítheti a forrásteremtést (pl. egyszerűbb pályázás uniós forrásokra), és a bürokratikus akadályok leküzdését.

Az, hogy a távhőcégek nem lépnek erre az útra, nem feltétlen a sokszor feltételezett "lakossági passzivitásnak" köszönhető: az önkormányzati tulajdonban lévő távhőszolgáltatók működését és fejlesztési lehetőségeit évek óta strukturális problémák hátráltatják. A lakossági távhőárak 2013 óta nem változtak. Ez fogyasztói szempontból előnyös, azonban pont a hosszútávú tartós költségcsökkenéstől (azaz az energiahatékonyságtól) veszi el a lehetőséget. A termelői költségek ennek ellenére jelentősen növekedtek, ez pedig jelentős finanszírozási problémákat okoz a távhőszolgáltatóknak, a fajlagos támogatások ellenére is. A helyzetet tovább nehezíti a távhőcégekre vonatkozó nyereségkorlát, valamint az évente előre lekötendő gázmennyiség, amely alulfogyasztás esetén kötbérfizetési kötelezettséggel jár. Ezek összesítve nagymértékben megnehezítik a hatékonyságjavító beruházásokat, amelyekre a fogyasztói oldalon lenne égető szükség.

A hálózatbővítés egyik fontos feltétele a kibocsátás-csökkentés, ugyanakkor a gyakran emlegetett geotermikus fejlesztések ilyen formában nem számolhatók el, mivel kibocsátás-csökkentő hatásuk csak közvetett módon jelentkezik. A megoldást a termálvízzel együtt felszínre kerülő metán befogása jelenthetné.

Összegezve, a közösségi távhőben óriási potenciál rejlik, és már most meg lehet alapozni a lakossággal való együttműködést, hogy amint a jogi lehetőségek lehetővé teszik, eggyel magasabbra lehessen lépni.

Összegző

Az energiaátmenet és a helyi energiacélok megvalósítása csak az önkormányzatok és a lakosság szoros együttműködésével képzelhető el. A siker kulcsa az, hogy ne különálló szereplőkként, hanem közös érdekek mentén gondolkodó partnerekként közelítsenek egymáshoz: párbeszéddel, kölcsönös támogatással és a különböző szempontok összehangolásával.

Mindez különösen fontos egy olyan környezetben, ahol a strukturális és szabályozási keretek sokszor nehezen változtathatók. Ennek ellenére helyi szinten számos lehetőség adott az előrelépésre: az önkormányzatok saját hatáskörükön belül is képesek lehetnek innovatív megoldásokat bevezetni, miközben a tudatos, hosszú távú tervezés segít abban, hogy a kedvezőbb feltételek megjelenésekor már felkészülten lehessen továbblépni.

Ezen felül fontos a szemléletváltás: az energiaközösségek szerepét ne szűkítsük le pusztán az energiamegosztásra! Legalább ilyen jelentős az energiahatékonyság javítása, a lakossági szemléletformálás és a szakmai tanácsadás, amelyek együtt képezhetik egy fenntarthatóbb, rugalmasabb és közösségileg megalapozott helyi energiarendszer alapját.